

До Докторантско училище
Съгласно Заповед № Р-109-348/ 18.07.2023
на Ректора на М У - Варна

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд

“Предимства и недостатъци

***на различните торакоскопски достъпи при
диагностиката и лечението на плевралните изливи”***

на д-р Катерина Маринова Маринова,
Докторант към Катедра по хирургически болести, М У - Варна
за присъждане на ОНС **“доктор”**
по научната специалност **Гръдна хирургия - 03.01.44**
професионално направление **7.1 Медицина**

Рецензент: проф. д-р Росен Евгениев Маджов, д.м.н.,
Ръководител Катедра по хирургически болести
Медицински Университет – Варна

Дисертационният труд на д-р Катерина Маринова третира сериозен и важен клиничен проблем – Плевралните изливи.

Плевралният излив е едно от най-честите заболявания диагностицирани и лекувани в областта на пулмологията и гръдната хирургия. Честотата и разпространението на заболяването зависят от много фактори, включително възраст, пол, съпътстващи заболявания, географско местоположение. Съществуват много и различни възможности за диагностиката и лечението на плевралните изливи, но

екзактният избор на вида на интервенцията и определяне времето за извършването са от изключително важно значение за оптимизиране на диагностично-лечебния процес.

В последните десетилетия се отчита значително повишаване приложението на минимално инвазивните техники с оглед много добрите постоперативни резултати, липса на пост-торакалната болка, по-добър козметичен резултат и скъсяване на болничния престой. VATC техниките спомагат за комплексно решение на проблема с плевралния излив и предлагат индивидуализиране на подхода спрямо всеки един пациент. Тези методики станаха метод на избор за почти целият обем от торакални операции.

През последните години развитието на образната диагностика и минимално инвазивните методи се явяват важно допълнение към модернизирания хирургически подходи в цялостния диагностично-лечебен процес. Необходима е оценка на диагностичната и терапевтична стойност на всеки метод, отчитане на съотношението ползи/рискове/резултати и качеството на живот след всяка една процедура и то при спазване на ясни показания и критерии.

Дисертационният труд е написан на **125** стандартни страници. Библиографската справка включва **228** заглавия (повечето от последните 10 години), от които **10** на кирилица и **218** на латиница.

Онагледяването е осъществено с **18** таблици, **10** диаграми и 20 снимки.

В литературният обзор са разгледани: определение, етиология, класификации, диагностични манипулации – образни, инвазивни, миниинвазивни /показания и противопоказания/; VATC техники в диагностиката и лечението на плевралните изливи; терапевтичен алгоритъм, адекватност на контрола и прогноза.

Дисертантът като цяло познава много добре проблема - цитирани са много водещи автори и школи, занимаващи се с проблемите на заболяванията на белия дроб и плеврата.

Авторът си поставя за ЦЕЛ:

"Да се представи и дискутират преимуществата и недостатъците на различните торакоскопски достъпи в диагностиката и лечението на плевралните изливи, като се персонализира изборът на определен вид достъп и техника в зависимост от естеството и вида на плевралния излив, за постигане на оптимален резултат."

Общата цел е добре формулирана с оглед на цялостния дисертационен труд. За постигането на основната цел авторът си поставя следните **4 задачи**:

1. Да се проучи световния опит и тенденции в диагностично-лечебния подход и съвременните методи на лечение на плевралните изливи.
2. Да се анализират и прецизират въз основа на собствен опит показанията и противопоказанията за използването на торакоскопски техники в диагностиката и лечението на плевралните изливи.
3. Да се определят предимствата и недостатъците на всеки торакоскопски подход в зависимост от локализацията, вида и характера на плевралния излив.
4. Да се изработи диагностично-лечебен алгоритъм при болните с плеврални изливи, съобразен със съвременните тенденции и практическа реалност в България.

Задачите са добре формулирани и развитието на дисертационния труд следва тяхното изпълнение.

Обект на проучването са **325** пациента хоспитализирани в Клиниката по Гръдна хирургия на УМБАЛ "Св. Марина" - Варна, с клинични данни за плеврални изливи с различен произход през периода 2012 – 2023 г..

Извършен е ретроспективен анализ на: 207 мъже и 118 жени, на възраст между 15 и 88 години. При всички е приложена VATS-техника.

Най-засегнатата възраст са пациентите в 5-то и 6-то десетилетие. От всички болни с плеврален излив третирани торакоскопски при **173** се доказва възпалителен и при **152** малигнен характер на излива. От тях – първичен малигнен – при **21**, а при останалите **131** – вторичен. Най-честите първични огнища са били рак на гърдата, рак на белия дроб, лимфоми, гастроинтестинални тумори и овариални карциноми. Предоперативното стадиране е извършено според ASA.

Видът на хирургичния достъп е бил избран в зависимост от характера на излива – неговата етиология, характер /свободен или локулиран/, придружаваща патология, хабитусът на болния и планирания обем на хирургична интервенция. Използвани са клинични, лабораторни, образни, инструментални и статистически методи, както и минимално-инвазивни методи за диагностика, лечение и контрол на плевралния излив.

От общо **472** болни с плеврален излив при **325** са извършени миниинвазивни торакоскопски техники с различен достъп. Най-често двупортален - 60%, последван от унипортален – 32% и мултипортален – при 8%. Интраоперативни усложнения, налагащи конверсия към отворен хирургичен достъп, е установено само при един пациент.

При всички пациенти е наблюдавано по-бързо възстановяване и скъсен болничен престой в сравнение с тези третирани с отворени хирургични техники средно с 2-4 дни.

Основните предимства на VATC техниките, които се отчитат, съвпадат напълно с описаните от водещите автори в световната литература – по-малка хирургична травма, по-кратък болничен престой, по-добър козметичен резултат, по-малко постоперативни усложнения /наблюдавани при 18 болни/ и смъртност, по-добро качество на живот, по-бързо връщане към домашните и професионални задължения.

Детайлното предоперативно обсъждане на предимствата и недостатъците на всеки един торакоскопски достъп, както и на всички аспекти по отношение на конкретната патология на локално ниво, така и на общото състояние на всеки един пациент дава възможност за персонализирано и оптимизирано решение за съответното хирургично лечение, което благоприятства крайните резултати.

Всичко това е систематизирано и онагледено в предложения алгоритъм за лечение на плевралните изливи посредством VATC.

Изводите – общо седем на брой са добре формулирани и те отговарят на решаването на основната цел и задачите, които си е поставил докторанта.

Приносите, които дисертантката е извела в края на дисертационния труд, са с научно-приложен характер и са резултат от дейността лично на дисертанта, както и на колектива на Клиниката по гръдна хирургия на УМБАЛ "Св. Марина" - Варна.

Авторефератът е много добре оформен и отразява напълно същността на дисертационния труд. Прави много добро впечатление отличното стилистично и дизайнерско оформление, както и качеството на отпечатване.

Д-р К. Маринова е завършил медицина в МУ – Варна през 2012 г. От 2014 е асистент по хирургия, Клиника по гръдна хирургия, Катедра по хирургически болести, МУ – Варна. От Ноември 2020 год. е редовен докторант към КХБ при МУ-Варна. От 2019 е със призната специалност по гръдна хирургия, а от 2023 – специалност по обща хирургия. Магистър по здравен мениджмънт от 2016 г.

Владее английски и немски езици. Член е на БХД, БЛС.

Д-р К. Маринова има 3 публикации във връзка с дисертационния труд, като в две от тях е първи автор. Има участия с постери и съавторство в доклади на научни конференции и симпозиуми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд е задълбочен, проблемен, очертава съвременните становища за диагностициране, показания, методи и лечение при хирургични пациенти с плеврални изливи. Изграден и внедрен в клиничната практика диагностично-терапевтичен алгоритъм на поведение. Има резултати с приносен характер и публицистични прояви.

Д-р К. Маринова покрива напълно минималните национални изисквания съгласно ЗРАСРБ и Правилника за приложението му, както и Правилника на МУ- Варна.

Всичко това ми дава право и основание да препоръчам на членовете на НЖ да дадат своя **положителен вот** и да присъдят ОНС “*доктор*” на д-р Катерина Маринова.

Рецензент:

/проф. д-р Росен Маджов, д.м.н./

